

॥ श्री-गङ्गापूजा ॥

॥ पूर्वाङ्ग-विघ्नेश्वर-पूजा ॥

(आचम्य)

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये॥

प्राणान् आयम्य।

(अप उपस्थृश्य, पुष्पाक्षतान् गृहीत्वा)

तदेव लग्नं सुदिनं तदेव ताराबलं चन्द्रबलं तदेव।
विद्याबलं दैवबलं तदेव लक्ष्मीपतेरङ्गियुगं स्मरामि॥

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा

श्री-परमेश्वर-प्रीत्यर्थं करिष्यमाणस्य कर्मणः

अविघ्नेन परिसमाप्यर्थम् आदौ विघ्नेश्वरपूजां करिष्ये।

(अप उपस्थृश्य)

अगजानानपद्मार्कं गजाननमहर्निशम्।

अनेकदं तं भक्तानाम् एकदन्तमुपास्महे॥

अस्मिन् हरिद्राबिम्बे सुमुखं महागणपतिं ध्यायामि, आवाहयामि।

श्री-महागणपतये नमः, आसनं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, पादयोः पाद्यं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, अर्घ्यं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, आचमनीयं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, मधुपर्कं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, शुद्धोदकस्नानं समर्पयामि। स्नानानन्तरमाचमनीयं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, वस्त्रार्थमक्षतान् समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, यज्ञोपवीताभरणार्थे अक्षतान् समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, दिव्यपरिमलगन्धान् धारयामि। गन्धस्योपरि हरिद्राकुङ्कुमं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, अक्षतान् समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, पुष्पमालिकां समर्पयामि। पुष्टैः पूजयामि।

॥ अर्चना ॥

१. सुमुखाय नमः

९. धूमकेतवे नमः

२. एकदन्ताय नमः

१०. गणाध्यक्षाय नमः

३. कपिलाय नमः

११. फालचन्द्राय नमः

४. गजकर्णकाय नमः

१२. गजाननाय नमः

५. लम्बोदराय नमः

१३. वक्रतुण्डाय नमः

६. विकटाय नमः

१४. शूर्पकर्णाय नमः

७. विघ्नराजाय नमः

१५. हेरम्बाय नमः

८. विनायकाय नमः

१६. स्कन्दपूर्वजाय नमः

श्री-महागणपतये नमः, नानाविधपरिमलपत्रपुष्पाणि समर्पयामि॥

श्री-महागणपतये नमः, धूपमाग्रापयामि।

अलङ्कारदीपं सन्दर्शयामि।

श्री-महागणपतये नमः, () (नैवेद्यं) निवेदयामि। निवेदनान्तरम्

आचमनीयं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, ताम्बूलं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, कर्पूरनीराजनं दर्शयामि। कर्पूरनीराजनानन्तरमाचमनीयं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, मन्त्रपुष्पं समर्पयामि। स्वर्णपुष्पं समर्पयामि।

अभीप्सितार्थसिद्धर्थं पूजितो यः सुरैरपि।
सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः॥

गजाननं भूतगणादिसेवितं कपित्थ-जम्बूफल-सार-भक्षितम्।
उमासुतं शोकविनाशकारणं नमामि विघ्नेश्वरपादपङ्कजम्॥

अनन्तकोटिप्रदक्षिणनमस्कारान् समर्पयामि।
छत्रचामरादिसमस्तोपचारान् समर्पयामि।

वक्रतुण्डमहाकाय कोटिसूर्यसमप्रभ।
अविघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा॥

सुमुखश्वैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः।
लम्बोदरश्च विकटो विघ्नराजो गणाधिपः॥

धूमकेतुर्गणाध्यक्षो फालचन्द्रो गजाननः।
वक्रतुण्डः शूर्पकर्णो हेरम्भः स्कन्दपूर्वजः॥

घोडशैतानि नामानि यः पठेच्छृणुयादपि।
विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा।
सङ्ग्रामे सर्वकार्येषु विघ्नस्तस्य न जायते॥

प्रार्थनाः समर्पयामि।

॥ प्रधान-पूजा — गङ्गापूजा ॥

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविद्वोपशान्तये॥

प्राणान् आयम्य। ॐ भूः + भूर्भुवः सुवरोम्।

॥ सङ्कल्पः ॥

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा श्री-परमेश्वर-प्रीत्यर्थं शुभे शोभने मुहूर्ते अद्य ब्रह्मणः द्वितीयपरार्धे श्वेतवराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे प्रथमे पादे जम्बूद्वीपे भारतवर्षे भरतखण्डे मेरोः दक्षिणे पार्श्वे शकाब्दे अस्मिन् वर्तमाने व्यावहारिकाणां प्रभवादीनां पष्ठ्याः संवत्सराणां मध्ये () नाम संवत्सरे दक्षिणायने शरद-ऋतौ तुला-मासे कृष्णपक्षे () शुभतिथौ (इन्दु / भौम / बुध / गुरु / भृगु / स्थिर / भानु)-वासरयुक्तायाम् () नक्षत्र ()-योग ()-करण-युक्तायां च एवं गुण विशेषण विशिष्टायाम् अस्यां () शुभतिथौ अस्माकं सहकुटुम्बानां क्षेमस्थैर्य-धैर्य-वीर्य-विजय-आयुरारोग्य-ऐश्वर्याभिवृद्धर्थम् धर्मार्थकाममोक्ष-चतुर्विधफलपुरुषार्थसिद्धर्थं पुत्रपौत्राभिवृद्धर्थम् इष्टकाम्यार्थसिद्धर्थम् मम इहजन्मनि पूर्वजन्मनि जन्मान्तरे च सम्पादितानां ज्ञानाज्ञानकृतमहापातकचतुष्टय-व्यतिरिक्तानां रहस्यकृतानां प्रकाशकृतानां सर्वेषां पापानां सद्य अपनोदनद्वारा सकल-पापक्षयार्थं गङ्गा-देवी-प्रीत्यर्थं यावच्छक्ति-ध्यानावाहनादि-घोडशोपचार-गङ्गा-पूजां करिष्ये तदङ्गं कलशपूजां च करिष्ये।

श्रीविद्वेश्वराय नमः यथास्थानं प्रतिष्ठापयामि।

(गणपति-प्रसादं शिरसा गृहीत्वा)

॥ आसन-पूजा ॥

पृथिव्या मेरुपृष्ठ ऋषिः। सुतलं छन्दः। कूर्मो देवता॥

पृथिव्ये त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता।
त्वं च धारय मां देवि पवित्रं चासनं कुरु॥

॥ घण्टा-पूजा ॥

आगमार्थं तु देवानां गमनार्थं तु रक्षसाम्।
घण्टारवं करोम्यादौ देवताऽऽह्नकारणम्॥

॥ कलश-पूजा ॥

कलशाय नमः दिव्यगन्धान् धारयामि।

गङ्गं च यमुने चैव गोदावरि सरस्वती।
नर्मदे सिन्धुकावेरि जलेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु॥

श्री-गङ्गायै नमः। श्री-यमुनायै नमः। श्री-गोदावर्यै नमः। श्री-सरस्वत्यै नमः।
श्री-नर्मदायै नमः। श्री-सिन्ध्यवे नमः। श्री-कावेर्यै नमः।
सप्तकोटिमहातीर्थान्यावाहयामि।

(अथ कलशं स्पृष्ट्वा जपं कुर्यात)

कलशस्य मुखे विष्णुः कण्ठे रुद्रः समाश्रितः।
मूले तत्र स्थितो ब्रह्मा मध्ये मातृगणाः स्मृताः॥

कुक्षौ तु सागराः सर्वे सप्तद्वीपा वसुन्धरा।
ऋग्वेदोऽथ यजुर्वेदः सामवेदोऽप्यर्थर्वणः।
अङ्गेश्च सहिताः सर्वे कलशाम्बुसमाश्रिताः॥

सर्वे समुद्राः सरितः तीर्थानि च हृदा नदाः।
आयान्तु देवपूजार्थं दुरितक्षयकारकाः॥

(इति कलशजलेन सर्वोपकरणानि आत्मानं च प्रोक्ष्य।)

॥ आत्म-पूजा ॥

आत्मने नमः, दिव्यगन्धान् धारयामि।

१. आत्मने नमः	४. जीवात्मने नमः
२. अन्तरात्मने नमः	५. परमात्मने नमः
३. योगात्मने नमः	६. ज्ञानात्मने नमः

समस्तोपचारान् समर्पयामि।

देहो देवालयः प्रोक्तो जीवो देवः सनातनः।
त्यजेदज्ञाननिर्माल्यं सोऽहं भावेन पूजयेत्॥

॥ पीठ-पूजा ॥

१. आधारशक्त्यै नमः	८. रत्नवेदिकायै नमः
२. मूलप्रकृत्यै नमः	९. स्वर्णस्तम्भाय नमः
३. आदिकूर्माय नमः	१०. श्वेतच्छ्रुत्राय नमः
४. आदिवराहाय नमः	११. कल्पकवृक्षाय नमः
५. अनन्ताय नमः	१२. क्षीरसमुद्राय नमः
६. पृथिव्यै नमः	१३. सितचामराभ्यां नमः
७. रत्नमण्डपाय नमः	१४. योगपीठासनाय नमः

॥ गुरु-ध्यानम् ॥

गुरुब्रह्मा गुरुविष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः।
गुरुः साक्षात् परं ब्रह्म तस्मै श्री-गुरवे नमः॥

॥ षोडशोपचार-पूजा ॥

(आचम्य)

[विघ्नेश्वरपूजां कृत्वा।]

शुक्लाम्बर-धरं विष्णुं शशि-वर्णं चतुर्भुजम्।
प्रसन्न-वदनं ध्यायेत् सर्व-विघ्नोपशान्तये॥

प्राणानायम्य। ममोपात्त + ऋण-त्रय-विमोचनार्थं गङ्गा-भागीरथी-प्रसाद-
सिद्धार्थं गङ्गा-पूजां करिष्ये।

चतुर्भुजां त्रि-नयनां शुद्ध-स्फटिक-सत्रिभाम्।
ध्यायेऽहं मकरारूढां शुभ्र-वस्त्रां शुचि-स्मिताम्॥
गङ्गा-देवीं ध्यायामि॥

विष्णु-पादाङ्ग-सम्भूते विश्वनाथ-शिरः-स्थिते।
आवाहयामि गङ्गे त्वां भक्ताभीष्ट-फल-प्रदे॥

गङ्गा-देवीम् आवाहयामि

मुक्ता-रत्न-सुवर्णादि-खचितं सुन्दरं शुभम्।
सिंहासनं प्रदास्यामि गृहाण मकरासने ॥
गङ्गा-देव्यै नमः, आसनं समर्पयामि॥

सिन्धुदि-सरिदुद्धतं गन्ध-पुष्प-समन्वितम्।
पाद्यं ददाम्यहं देवि प्रसीद परमेश्वरि॥

गङ्गा-देव्यै नमः, पाद्यं समर्पयामि॥

ब्रह्म-पात्र-समुद्भूते गङ्गे त्रि-पथ-गामिनि।
गृहाणार्घ्यं प्रदास्यामि जहू-कन्ये नमोऽस्तु ते॥

गङ्गा-देव्यै नमः, अर्घ्यं समर्पयामि॥

सुवर्ण-कलशानीतं नाना-गन्ध-सुवासितम्।
आचम्यतां मया दत्तं गृहाणामृत-वर्षणि॥
गङ्गा-देव्यै नमः, आचमनीयं समर्पयामि॥

पयोदधि-घृत-क्षौद्र-रम्भा-फल-समन्वितम्।
पश्चामृतमिदं देवि स्वीकुरुष्व महेश्वरि॥
गङ्गा-देव्यै नमः, पश्चामृतस्नानं समर्पयामि॥

नर्मदा-यमुना-सिन्धु-गोदावर्याहृतैर्जलैः ।
स्नापयामि शिवे भक्त्या भागीरथि नमोऽस्तु ते॥

गङ्गा-देव्यै नमः, स्नानं समर्पयामि॥ स्नानानन्तरम् आचमनीयं समर्पयामि॥

वैदूर्य-पद्मरागादि-खचितं मेखलान्वितम्।
सुवर्ण-सूत्र-संयुक्तं क्षौमं दास्यामि गृह्ण्यताम्॥

गङ्गा-देव्यै नमः, वस्त्रं समर्पयामि॥

मलयाचल-सम्भूतं कस्तूरी-कुङ्कुमान्वितम्।
कर्पूर-मिश्रितं गन्धं गृहण परमेश्वरि॥

गङ्गा-देव्यै नमः, गन्धान् धारयामि॥

अक्षतान् शालि-संभूतान् हरिद्रा-कुङ्कुमान्वितान्।
पूजार्थं सङ्ग्रहाणेमान् अक्षय्य-फल-दायिनि॥

गङ्गा-देव्यै नमः, अक्षतान् समर्पयामि॥

वज्र-वैदूर्य-माणिक्य-पद्मरागादि-निर्मितम्।
कङ्कणं कर-शोभार्थं कामितार्थ-फल-प्रदे॥

गङ्गा-देव्यै नमः, आभरणानि समर्पयामि॥

केतकी-तुलसी-बिल्व-मल्लिका-कमलादिभिः।
पुन्नागैर्चर्चयामि त्वां गृहाणामर-वन्दिते॥

गङ्गा-देव्यै नमः, पुष्पमालां समर्पयामि॥ पुष्पैः सम्पूजयामि।

॥ अङ्ग-पूजा ॥

पाप-पर्वत-नाशिन्यै नमः	पादौ पूजयामि
भक्त-वत्सलायै नमः	गुल्फौ पूजयामि
जगद्धात्र्यै नमः	जङ्घे पूजयामि
जाह्नव्यै नमः	जानुनी पूजयामि
शैल-सुतायै नमः	ऊरू पूजयामि
समुद्र-गामिन्यै नमः	कटिं पूजयामि
मकरारूढायै नमः	गुह्यं पूजयामि
आनन्द-वर्धिन्यै नमः	जघनं पूजयामि
गङ्गायै नमः	नार्भिं पूजयामि

जगत्-कुक्ष्यै नमः	उदरं पूजयामि
विशाल-वक्षसे नमः	वक्षः-स्थलं पूजयामि
ह्लादिन्यै नमः	हृदयं पूजयामि
सुस्तन्यै नमः	स्तनौ पूजयामि
तरङ्गिण्यै नमः	पाश्वौ पूजयामि
उत्रत-कण्ठ्यै नमः	कण्ठं पूजयामि
त्रैलोक्य-सुन्दर्यै नमः	स्कन्धौ पूजयामि
अमृत-कलश-हस्तायै नमः	हस्तान् पूजयामि
लीला-शुक-धारिण्यै नमः	बाहून् पूजयामि
विद्या-प्रकाशिन्यै नमः	मुखं पूजयामि
त्रैलोक्य-वासिन्यै नमः	ललाटं पूजयामि
सुनासिकायै नमः	नासिकां पूजयामि
मकर-कुण्डल-धारिण्यै नमः	श्रोत्रे पूजयामि
बिम्बोष्ठ्यै नमः	ओष्ठे पूजयामि
अनाथ-रक्षिण्यै नमः	अधरं पूजयामि
चञ्चल-गत्यै नमः	जिह्वां पूजयामि
अलक-नन्दायै नमः	गण्ड-स्थलं पूजयामि
तिलक-धारिण्यै नमः	फालं पूजयामि
ज्ञान-रूपिण्यै नमः	चुबुकं पूजयामि
अमृत-बिम्बायै नमः	अलकान् पूजयामि
किरीट-धारिण्यै नमः	शिरः पूजयामि
भागीरथ्यै नमः	सर्वाण्यङ्गानि पूजयामि

॥ गङ्गाष्टोत्तरशतनामावलिः ॥

श्री-गङ्गायै नमः

विष्णु-पादाङ्ग-सम्भूतायै नमः

हर-वल्लभायै नमः

हिमाचलेन्द्र-तनयायै नमः

गिरि-मण्डल-गामिन्यै नमः

तारकाराति-जनन्यै नमः

सगरात्मज-तारिकायै नमः

सरस्वती-समायुक्तायै नमः

सु-घोषायै नमः

सिन्धु-गामिन्यै नमः

भागीरथ्यै नमः

भाग्य-वत्यै नमः

भगीरथ-रथानुगायै नमः

त्रिविक्रम-पदोद्भूतायै नमः

त्रि-लोक-पथ-गामिन्यै नमः

क्षीर-शुभ्रायै नमः

बहु-क्षीरायै नमः

क्षीर-वृक्ष-समाकुलायै नमः

त्रि-लोचन-जटा-वासिन्यै नमः

ऋण-त्रय-विमोचिन्यै नमः

त्रिपुरारि-शिरश्वूडायै नमः

जाह्वयै नमः

नर-भीति-हृते नमः

अव्ययायै नमः

नयनानन्द-दायिन्यै नमः

नग-पुत्रिकायै नमः

निरञ्जनायै नमः

नित्य-शुद्धायै नमः

नीरजालि-परिष्कृतायै नमः

सावित्र्यै नमः

सलिलावासायै नमः

सागराम्बु-समेधिन्यै नमः

रम्यायै नमः

बिन्दु-सरोव्यक्तायै नमः

वृन्दारक-समाश्रितायै नमः

उमा-सपत्न्यै नमः

शुभ्राङ्गायै नमः

श्री-मत्यै नमः

धवलाम्बरायै नमः

आखण्डल-वनावासायै नमः

खण्डेन्दु-कृत-शेखरायै नमः

अमृताकार-सलिलायै नमः

लीला-लङ्घित-पर्वतायै नमः

विरिश्चि-कलशावासायै नमः

त्रि-वेण्यै नमः

त्रि-गुणात्मिकायै नमः

१०

२०

३०

४०

सङ्कृताघौघ-शमन्यै नमः		दुःख-हञ्चै नमः
शङ्ख-दुन्दुभि-निःस्वनायै नमः		शान्ति-सन्तान-कारिण्यै नमः
भीति-घ्यै नमः		दारिद्र्य-हञ्चै नमः
भाग्य-जनन्यै नमः	५०	शिव-दायै नमः
भिन्न-ब्रह्माण्ड-दर्पिण्यै नमः		संसार-विष-नाशिन्यै नमः
नन्दिन्यै नमः		प्रयाग-निलयायै नमः
शीघ्र-गायै नमः		शीतायै नमः
सिद्धायै नमः		ताप-त्रय-विमोचिन्यै नमः
शरण्यायै नमः		शरणागत-दीनार्त-परित्राणायै नमः
शशि-शेखरायै नमः		८०
शं-कर्यै नमः		सु-मुक्ति-दायै नमः
शफरी-पूर्णायै नमः		पाप-हञ्चै नमः
भर्ग-मूर्ध-कृतालयायै नमः		पावनाङ्गायै नमः
भव-प्रियायै नमः	६०	पर-ब्रह्म-स्वरूपिण्यै नमः
सत्य-सन्ध-प्रियायै नमः		पूर्णायै नमः
हंस-स्वरूपिण्यै नमः		पुरातनायै नमः
भगीरथ-सुतायै नमः		पुण्यायै नमः
अनन्तायै नमः		पुण्य-दायै नमः
शरच्चन्द्र-निभाननायै नमः		पुण्य-वाहिन्यै नमः
ओङ्कार-रूपिण्यै नमः		पुलोमजार्चितायै नमः
अतुलायै नमः		पूतायै नमः
क्रीडा-कल्लोल-कारिण्यै नमः		पूत-त्रि-भुवनायै नमः
स्वर्ग-सोपान-सरण्यै नमः		जयायै नमः
सर्व-देव-स्वरूपिण्यै नमः	७०	जङ्गमायै नमः
अम्भः-प्रदायै नमः		जङ्गमाधारायै नमः

सिद्ध-योगि-निषेवितायै नमः		जम्बू-द्वीप-विहारिण्यै नमः
जल-रूपायै नमः		भव-पत्न्यै नमः
जगद्-धात्र्यै नमः		भीष्म-मात्रे नमः
जगद्-भूतायै नमः		सिद्ध-रम्य-स्वरूप-धृते नमः
जनार्चितायै नमः	१००	उमा-सहोदर्यै नमः
जहु-पुत्र्यै नमः		अज्ञान-तिमिरापहृते नमः
जगन्मात्रे नमः		१०८

॥इति श्री-गङ्गाष्टोत्तरशत-नामावलिः सम्पूर्ण॥

॥ गङ्गाष्टोत्तरशतनामावलिः ॥

गङ्गायै नमः		स्वर्णद्यै नमः
त्रिपथगादेव्यै नमः		सुरनिम्नगायै नमः
शम्भुमौलिविहारिण्यै नमः		मन्दाकिन्यै नमः
जाहव्यै नमः		महावेगायै नमः
पापहञ्च्यै नमः		स्वर्णशृङ्गप्रभेदिन्यै नमः
महापातकनाशिन्यै नमः		देवपूज्यतमायै नमः
पतितोद्धारिण्यै नमः		दिव्यायै नमः
स्रोतस्वत्यै नमः		दिव्यस्थाननिवासिन्यै नमः
परमवेगिन्यै नमः		सुचारुनीरुचिरायै नमः
विष्णुपादाजसम्भूतायै नमः	१०	महापर्वतभेदिन्यै नमः
विष्णुदेहकृतालयायै नमः		भागीरथ्यै नमः
स्वर्गाब्धिनिलयायै नमः		भगवत्यै नमः
साध्यै नमः		महामोक्षप्रदायिन्यै नमः

सिन्धुसङ्गतायै नमः		सर्वलोकदयापरायै नमः
शुद्धायै नमः		याम्यभीतिहरायै नमः
रसातलनिवासिन्यै नमः		तारायै नमः
महाभोगायै नमः	३०	पारायै नमः
भोगवत्यै नमः		संसारतारिण्यै नमः
सुभगानन्ददायिन्यै नमः		ब्रह्माण्डभेदिन्यै नमः
महापापहरायै नमः		ब्रह्मकमण्डलुकृतालयायै नमः
पुण्यायै नमः		सौभाग्यदायिन्यै नमः
परमाह्लाददायिन्यै नमः		पुंसां निर्वाणपददायिन्यै नमः
पार्वत्यै नमः		अचिन्त्यचरितायै नमः
शिवपत्न्यै नमः		चारुरुचिरातिमनोहरायै नमः
शिवशीर्षगतालयायै नमः		मर्त्यस्थायै नमः
शम्भोर्जटामध्यगतायै नमः		मृत्युभयहायै नमः
निर्मलायै नमः	४०	स्वर्गमोक्षप्रदायिन्यै नमः
निर्मलाननायै नमः		पापापहारिण्यै नमः
महाकलुषहन्त्रै नमः		दूरचारिण्यै नमः
जहुपुत्रै नमः		वीचिधारिण्यै नमः
जगत्प्रियायै नमः		कारुण्यपूर्णायै नमः
त्रैलोक्यपावन्यै नमः		करुणामय्यै नमः
पूर्णायै नमः		दुरितनाशिन्यै नमः
पूर्णब्रह्मस्वरूपिण्यै नमः		गिरिराजसुतायै नमः
जगत्पूज्यतमायै नमः		गौरीभगिन्यै नमः
चारुरूपिण्यै नमः		गिरिशप्रियायै नमः
जगदम्बिकायै नमः	५०	मेनकागर्भसमूतायै नमः
लोकानुग्रहकर्त्रै नमः		मैनाकभगिनीप्रियायै नमः

आद्यायै नमः		शतमुख्यै नमः
त्रिलोकजनन्यै नमः		सगरान्वयतारिण्यै नमः
त्रैलोक्यपरिपालिन्यै नमः		मुनिसेव्यायै नमः
तीर्थश्रेष्ठतमायै नमः	८०	मुनिसुतायै नमः
श्रेष्ठायै नमः		जहुजानुप्रभेदिन्यै नमः
सर्वतीर्थमय्यै नमः		मकरस्थायै नमः
शुभायै नमः		सर्वगतायै नमः
चतुर्वेदमय्यै नमः		सर्वाशुभनिवारिण्यै नमः
सर्वायै नमः		सुदृश्यायै नमः
पितृसन्तुसिदायिन्यै नमः		चाक्षुषीतृसिदायिन्यै नमः
शिवदायै नमः		मकरालयायै नमः
शिवसायुज्यदायिन्यै नमः		सदानन्दमय्यै नमः
शिववल्लभायै नमः		नित्यानन्ददायै नमः
तेजस्विन्यै नमः	९०	नगपूजितायै नमः
त्रिनयनायै नमः		सर्वदेवाधिदेवैः
त्रिलोचनमनोरमायै नमः		परिपूज्यपदाम्बुजायै नमः
सप्तधारायै नमः		

॥इति श्री-महाभागवते महापुराणे श्री-गङ्गाष्ठोत्तरशतनामावलिः सम्पूर्णा॥

गङ्गा-देव्यै नमः, नाना-विध-परिमल-पत्र-पुष्पाणि समर्पयामि॥

चन्दनागरु-मुस्तादि-घृत-गुण्गुलु-संयुतम् ।
दशाङ्ग-द्रव्य-संयुक्तं धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम्॥

गङ्गा-देव्यै नमः, धूपम् आघ्रापयामि॥

साज्यं त्रि-वर्ति-संयुक्तं वहिना योजितं मया।
गृहाण मङ्गलं दीपं त्रैलोक्य-तिमिरापहम्॥

गङ्गा-देव्यै नमः, दीपं दर्शयामि॥

शाल्यनं व्यञ्जनैर्युक्तं सूपापूप-घृतान्वितम्।
क्षीरान्नं लङ्घुकोपेतं भुज्यताममृताशिनि॥

गङ्गा-देव्यै नमः, नैवेद्यं समर्पयामि॥

पूर्णी-फल-समायुक्तं नाग-वल्ली-दलैर्युतम्।
कर्पूर-चूर्ण-संयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम्॥
गङ्गा-देव्यै नमः, कर्पूर-ताम्बूलं समर्पयामि॥

तेजः-पुञ्ज-स्वरूपे ते तेजसा भासितं जगत्।
नीराजयामि गङ्गे त्वां भक्ताभीष्ट-फल-प्रदे॥

गङ्गा-देव्यै नमः, नीराजनं समर्पयामि॥

गङ्गे त्रि-पथ-गे दिव्ये जाह्नवि त्रिदिव-स्थिते।
प्रदक्षिणं करोमि त्वां प्रणताघोघ-नाशिनि॥

गङ्गा-देव्यै नमः, प्रदक्षिण-नमस्कारान् समर्पयामि॥

प्रालेयाचल-सम्भूते प्राचीनाब्धि-समागमे
प्राणिनां भव-रोग-ग्नि पूजा-सम्पूर्णतां कुरु।
पुत्र-पौत्र-धरा-धान्य-पशु-पुण्य-फलोदयम्
देहि मे देवि भक्तिं ते त्वत्-पाद-कमले सदा॥

गङ्गा-देव्यै नमः, प्रार्थनां समर्पयामि॥

पूजान्ते क्षीरार्घ्य-प्रदानं करिष्ये।

ब्रह्म-पात्र-समुद्भूते गङ्गे त्रि-पथ-गामिनि।
त्रैलोक्य-वन्दिते देवि गृहाणार्थ्यं नमोऽस्तु ते॥१॥
गङ्गायै नमः इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम्॥

तपनस्य सुते देवि यम-ज्येष्ठे यशस्विनि।
शुद्धानां शुद्धि-दे देवि गृहाणार्थ्यं नमोऽस्तु ते॥२॥
यमुनायै नमः इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम्॥

विरिश्चि-तनये देवि ब्रह्मरन्ध्र-निवासिनि।
सरस्वति जगन्मातर्गृहाणार्थ्यं नमोऽस्तु ते॥३॥
सरस्वत्यै नमः इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम्॥

गङ्गा-यमुनयोर्मध्ये यत्र गुप्ता सरस्वती।
त्रैलोक्य-वन्दिते देवि त्रिवेण्यर्थ्यं नमोऽस्तु ते॥४॥
त्रिवेण्यै नमः इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम्॥

एकार्णवे महाकल्पे सुषुप्तौ माधव-प्रभोः।
पर्यङ्कं वट-राज त्वं गृहाणार्थ्यं नमोऽस्तु ते॥५॥
वट-राजाय नमः इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम्॥

वेणी-माधव सर्व-ज्ञ भक्तेष्प्रित-फल-प्रद।
सफलां कुरु मे यात्रां वेणी-माधव ते नमः॥६॥
तीर्थ-राजाय नमः इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम् इदमर्थ्यम्॥

त्रि-वेणि ऋम्बके देवि त्रि-विधाघ-विनाशिनि।
त्रि-मार्गे त्रि-गुणे त्राहि त्रि-वेणि शरणागतम्॥
प्रार्थनां समर्पयामि ॥

कायेन वाचा मनसेन्द्रियैर्वा
 बुद्ध्याऽऽत्मना वा प्रकृतेः स्वभावात्।
 करोमि यद्यत् सकलं परस्मै
 नारायणायेति समर्पयामि॥

ॐ तत्सद्विद्यार्पणमस्तु।
॥इति गङ्गा-पूजा-कल्पः सम्पूर्णः॥

॥ गङ्गाष्टकम् ॥

भगवति भवलीलामौलिमाले तवम्भः
 कणमणुपरिमाणं प्राणिनो ये स्पृशन्ति।
 अमरनगरनारीचामरमरग्राहिणीनां
 विगतकलिकलङ्कातङ्कमङ्के लुठन्ति॥१॥

ब्रह्माण्डं खण्डयन्ती हरशिरसि जटावल्लिमुलासयन्ती
 स्वर्लोकादापतन्ती कनकगिरिगुहागण्डशैलात् स्खलन्ती।
 क्षोणी पृष्ठे लुठन्ती दुरितचयचमू निर्भरं भर्त्सयन्ती
 पाथोधिं पूरयन्ती सुरनगरसरित् पावनी नः पुनातु॥२॥

मञ्जनमातङ्गं कुम्भच्युतमदमदिरामोदमत्तालिजालं
 स्नानैः सिद्धाङ्गनानां कुचयुगविगलत् कुङ्गमासङ्गपिङ्गम्।
 सायं प्रातर्मुनीनां कुशकुसुमचयैश्छन्तीरस्थनोरं
 पायान्नो गाङ्गमभः करिकलभकराक्रान्तरं हस्तरङ्गम्॥ ३॥

आदावादिपितामहस्य नियमव्यापारपात्रे जलं
 पश्चात् पन्नगशायिनो भगवतः पादोदकं पावनम्।
 भूयः शम्भुजटाविभूषणमणिर्जहोर्महर्षेरियं
 कन्या कल्मषनाशीनी भगवती भागीरथी पातु माम्॥४

शैलेन्द्रादवतारिणी निजजल-मञ्जञनोत्तारिणी
 पारावारविहारिणी भवभयश्रेणी-समुत्सारिणी।
 शेषाहेरनुकारिणी हरशिरोवल्लीदलाकारिणी
 काशीप्रान्तविहारिणी विजयते गङ्गा मनोहारिणी॥५॥

कुतो वीची वीचिस्तव यदि गता लोचनपथं
 त्वमापीता पीताम्बरपुण्ड्रिवासं वितरसि।
 त्वदुत्सङ्गे गङ्गे पतति यदि कायस्तनुभृतां
 तदा मातः शान्तक्रतवपदलभोऽप्यतिलघुः॥६॥

भगवति तव तीरे नीरमात्राशनोऽहं
 विगतविषयतृष्णः कृष्णमाराधयामि।
 सकलकलुषभङ्गे स्वर्गसोपानगङ्गे
 तरलतरतरङ्गे देवि गङ्गे प्रसीद॥७॥

मातर्जाह्वी शम्भुसङ्गवलिते मौलौ निधायाञ्जलिं
 त्वत्तीरे वपुषोऽवसानसमये नारायणाद्विद्यम्।
 सानन्दं स्मरतो भविष्यति मम प्राणप्रयाणोत्सवे
 भूयाद् भक्तिरविच्युता हरिहराद्वैतात्मिका शाश्वती॥८॥

गङ्गाष्टकमिदं पुण्यं यः पठेत् प्रयतो नरः।
 सर्वपापविनिर्भुक्तो विष्णुलोकं स गच्छति॥९॥

॥इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-
 शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ श्री-गङ्गाष्टकं सम्पूर्णम्॥

गङ्गे त्रैलोक्यसारे सकलसुरवधूौतविस्तीर्णतोये
 पूर्णब्रह्मस्वरूपे हरिचरणरजोहारिणि स्वर्गमार्गे।
 प्रायश्चितं यदि स्यात् तव जलकाणिका ब्रह्महत्यादिपापे
 कस्त्वां स्तोतुं समर्थः त्रिजगदधहरे देवि गङ्गे प्रसीद॥

generated on **February 22, 2026**

Downloaded from <http://stotrasamhita.github.io> | StotraSamhita | [Credits](#)